

LIETUVOS AUKŠTŪJŲ MOKYKLŲ PROFESINIŲ SĄJUNGŲ SUSIVIENIJIMAS

LR Švietimo ir mokslo ministerija
Ministrui Gerb. G Steponavičiui
Volanto g 2/7 Vilnius
Vilnius,LT-01516

2009-11-24 Nr. 09/08

Lietuvos mokslo tarybos pirmininkui
Eugenijui Butkui
Gedimino pr.3 Vilnius
Lt-01103

KREIPIMASIS DĖL LIETUVOS MOKSLO TARYBOS PATVIRTINTŲ MINIMALIŲ KVALIFIKACINIŲ REIKALAVIMŲ MOKSLO DARBUOTOJAMS 2009-11-24

2009 m. spalio 12 d. Lietuvos mokslo tarybos nutarimu Nr. VII-20 buvo patvirtintas „**Minimalių kvalifikacinių valstybinių mokslo ir studijų institucijų mokslo darbuotojų pareigybių reikalavimų aprašas**“. Nežiūrint to, kad dokumentą patvirtino Lietuvos „mokslininkų vyriausybė“ – Lietuvos mokslo taryba - šio dokumento pasirodymas tapo dar vienu šaltu dušu ir iššūkiu Lietuvos mokslo institutų mokslininkams bei universitetų dėstytojams.

Nors aukštesnių minimalių reikalavimų įvedimo tikslas atrodo kilnus – gerinti mokslinių tyrimų kokybę ir skatinti mokslinių publikacijų sklaidimą pasaulyje, tačiau mokslininkų nepasitenkinimą kelia tiek nepamatuotas reikalavimų padidinimas, tiek dialogo nebuvimas tarp mokslininkų bendruomenės ir Lietuvos mokslo tarybos.

Dokumentas pasirodė ekonominės krizės sąlygomis - tikrai **netinkamu laiku**. Panašu, kad jis skirtas ne skatinti mokslinių tyrimų kokybę, o yra skirtas apkarpyti ir sunaikinti mokslinius tyrimus Lietuvoje. Šie „minimalūs reikalavimai“, institutams ir universitetams taikant „bado dieta“ turėtų skaudžiai ir naikinančiai smogti mokslininkams ir daugelį iš jų priversti nutraukti savo veiklą.

Minimalūs reikalavimai **nebuvo aptarti su akademinė bendruomene**. Toks reikalavimų šuolis matyt kilo „mokslininkų elito“ sluoksniuose, negalvojant apie kitų „mokslo baudžiauninkų“ situaciją (blogas aprūpinimą įranga, žemi atlyginimai, miglotos karjeros perspektyvos). Net mokslo institutų, universitetų vadovybė tik iš nuogirdų žinojo, kad toks „revoliucingas“ minimalių reikalavimų šuolis yra ruošiamas.

Minimalūs reikalavimai gali būti prieštaraujantys Lietuvos Konstitucijai. Jie ypatingai padidinti mokslo darbuotojams, dirbantiems **fizinių, biomedicinos, technologijos mokslo** srityse. Panašu, kad šie reikalavimai privers užsidaryti neturinčius magiškojo citavimo indekso „**ISI Web of Science**“ lietuviškus žurnalus, nes į žemesnės kategorijos leidinius nebeliks tikslo rašyti – net ir recenzuojamuose leidiniuose parašyti straipsniai nebus įskaitomi.

Toks vienos kategorijos mokslo leidinių išaukštinimas prieštarauja Lietuvos Konstitucinio teismo išaiškinimui. Lietuvos Konstitucinio teismo 2007-05-05 nutarime, byla 18/16 „Dėl minimalių kvalifikacinių reikalavimų mokslininkams“ rašoma: „Teisės aktuose įtvirtinti reikalavimai, kad mokslininkas, pretenduojantis į tam tikras pareigas... turi būti paskelbęs tam tikrą kiekį mokslo darbų ir

tokuose leidiniuose, kurie yra referuojami tarptautinėse duomenų bazėse, negali būti suabsoliutinami“. Konstitucinis teismas pabrėžė, „kad mokslinius straipsnius reikalaujama skelbti leidiniuose, įtrauktuose į Mokslinės informacijos instituto (MII), kuris yra JAV įsikūrusi privati įstaiga, teikianti mokamas paslaugas, duomenų bazę.“ Nurodoma, jog „tai tik viena iš daugelio tarptautiniu mastu pripažintų tarptautinių duomenų bazių, į kurią daugiausia įtraukta anglų kalba leidžiamų leidinių“. Minėtos nuostatos pripažintos prieštaraujančios Konstitucijai „dėl to, kad **sklaidos reikalavimai yra pernelyg suabsoliutinti**.“ Konstitucinis teismas nurodė, „kad mokslo darbų vertinimo sistema turi būti tokia, kad apie mokslininko kvalifikaciją ir jo mokslo darbo vertę, reikšmingumą būtų galima spręsti ne vien pagal formalius kriterijus...bet visų pirma pagal mokslo darbų vertę, reikšmingumą, fundamentalumą, įtaką formuojantis naujoms mokslinių tyrimų sritims“.

Remianti aukščiau išvardinta „minimalių reikalavimų“ kritika Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimas (LAMPSS) ir Lietuvos mokslininkų sąjunga (LMS) siūlo:

- sustabdyti priimto „minimalių kvalifikacinių reikalavimų aprašo“ įsigaliojimą;
- paaiškinti, kodėl nauji reikalavimai priimti nesitariant su akademinė bendruomene;
- sudaryti darbo grupę iš eilinių ir tarptautiniu mastu pripažintų mokslininkų, doktorantų, įvairių mokslo sričių atstovų, mokslo žurnalų leidėjų „minimaliems reikalavimams“ tobulinti;
- plačiai aptarti su akademinė bendruomene minimalius kvalifikacinius reikalavimus mokslininkams ir dėstytojams;
- praplėsti minimalius kvalifikacinius reikalavimus tenkinančių leidinių sąrašą į jį įtraukiant ir kitus recenzuojamus mokslinius leidinius;
- numatyti pereinamąjį 3-5 metų laikotarpį, per kurį palaipsniui didės ir pilnai nebus taikomi nauji minimalūs reikalavimai;

Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimas ir Lietuvos mokslininkų sąjunga yra pasiruošusios konstruktyviam dialogui su visomis suinteresuotomis pusėmis tobulinant minimalius kvalifikacinius reikalavimus, ir pabrėžia, kad jei bus neatsižvelgta į akademinės bendruomenės nuomonę, mes pasiryžę visomis teisėtomis priemonėmis ginti universitetų, tyrimų institutų dėstytojų ir mokslininkų interesus. Mūsų kreipimuisi pritaria visa eilė Lietuvos aukštojo mokslo autoritetų, Jų pritarimą Kreipimuisi mes pateiksime artimiausiu laiku.

Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinių sąjungų susivienijimo (LAMPSS)
pirmininkė Asta Lapinskienė

Lietuvos mokslininkų sąjungos (LMS)
pirmininkas Antanas Kulakauskas